

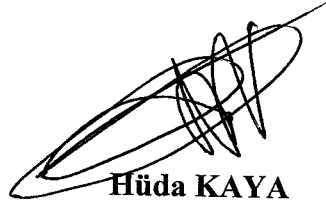
T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 24.612
Tarih : 14.04.2023

80521

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Sönmez tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Hüda KAYA
İstanbul Milletvekili

Türkiye ile Rusya arasında 12.05.2010 tarihinde imzalanan Akkuyu Nükleer Santral Projesi, imzalandığı günden itibaren başta çevreciler olmak üzere Türkiye kamuoyu tarafından endişe ile takip edilmektedir. Özellikle nükleer enerji üretimi ve tüketiminin gelişmiş ülkeler tarafından terk edilerek yenilenebilir doğa dostu enerji üretimine yönelmesine rağmen Türkiye'nin nükleer enerji üretimine yönelmesi kamuoyundaki endişenin oluşmasındaki rolü temel faktördür. Cumhurbaşkanlığı ve Bakanlığınız Akkuyu Nükleer Santraline ilk nükleer yakıtın 27 Nisan'da geleceğini duyurmuştur. Oysa ekolojistler, çevre örgütleri ve inisiyatifleri Akkuyu nükleer santralinin, tüm dünyanın başta kanser hastalığı olmak üzere, bir çok ağır hastalıklarla, ölümlerle ve ekolojik tahribatlarla deneyimlediği yeni bir Fukushima faciasına dönüşmesin diye uzun zamandır bu projeye itiraz etmektedir.

Öte yandan, Akkuyu sahasının, ilk ruhsatın verildiği 1976'da 'Nükleer santral inşaatına uygun ve sismik açıdan güvenli' olarak kabul edilmiştir. Ancak bilim insanları tarafından Akkuyu Nükleer Santrali'nin Ecemiş-Deliler fayı ile bu fayın Akdeniz'deki devamı olan Biruni fayına yakın olduğu ve 7 şiddetinde bir depremin beklendiği belirtilmektedir. Ayrıca 2022 yılında Akkuyu'ya 150 kilometre uzaklıkta, Kıbrıs açıklarında meydana gelen 6.4 büyüklüğündeki depremde de etkilendiği belirtilmektedir.

Uluslararası hukuktaki “ihtiyatlılık” ve “öngörülebilirlik” ilkeleri gereğince devletler insan hakları ihlallerinin ve zararın meydana geleceğini öngörmek zorunda olup, bu ilkeler doğrultusunda olası zararlardan sorumlu tutulmaktadırlar. 2004 Protokolü ile 01.01.2022 tarihinde yürürlüğe giren ve TBMM tarafından da onaylanan Nükleer Enerji Alanında Üçüncü

Taraf Sorumluluğuna İlişkin Sözleşme (Paris Sözleşmesi)ne istinaden Akkuyu nükleer santralinde meydana gelecek bir kaza ve/veya nükleer felaket sonrasında “ sınır aşan kirlilik “ nedeniyle Türkiye tüm Akdeniz ülkelerine karşı sorumlu olacaktır.

Bu kapsamda;

- 1) Türkiye'nin elektrik ihtiyacının %10'unu karşılayacağı iddiasıyla Akkuyu Nükleer Santrali'nin reaktörlerinden birinin 2023 yılı içinde devreye alınması için uranyum yakıtı nereden, hangi firmadan ve kaç kg/ton ağırlığında temin edilecektir? Bu yakıt çubuklarının maliyeti ne kadar olacaktır?
- 2) Akkuyu NGS için kullanılacak yakıt çubuklarının taşıma, yerleşme ve saklama konularında denetçi kurum kim olacaktır? Nükleer Düzenleme Kurumu Kapsamında TENMAK'ın bu süreçleri dahiliyeti nasıl olacaktır? Tesisin inşaatı henüz sürdüğü göz önüne alınırsa 27 Nisan'da geleceği söylenen yakıt nerede muhafaza edilecektir?
- 3) Akkuyu NGS reaktörünün kullanılan yakıt çubukları tesis sahasındaki havuzlarda 20-30 yıl soğutulduktan sonra bu yakıt çubuklarının içindeki plütonyumun Rusya tarafından kullanılması için Rusya'daki tesise gönderileceği bilgisi doğru mudur? Bu nakil sırasında güvenli bir şekilde taşınması ve olası kaza/sızıntı risklerine dair sorumluluğu üstlenecek kurum ve ülke kim olacaktır?
- 4) Akkuyu Nükleer Santrali için, Akkuyu'ya 150 km uzaklıktaki gerçekleşen deprem ve bölgeye çok yakın aktif fay hattı üzerinden olduğunun belirtilmesi ile beraber fay hattından etkilenme, deprem ve tsunami riski konusunda detaylı bir değerlendirme yapılmış mıdır? NGS için 300 kilometre mesafeye kadar deprem riskinin etkili olduğu dikkate alınmakta mıdır, yoksa yalnızca bilim insanlarının ifade ettiği gibi yakın bölge fayları mı dikkate alınmaktadır?
- 5) Rusya'da nükleer yakıt çubuklarının içinden plütonyum alındıktan sonra Rusya yasalarına göre muhafaza edilmesi mümkün olmayan nihai nükleer atığın Türkiye'ye nasıl geri gönderilmesi öngörülmektedir? Söz konusu nihai nükleer atıkların “2022 yılında TENMAK'a tahsis edileceği öğrenilen Radyoaktif Atık Yönetimi Merkezi, Radyoaktif Atık Bertaraf ve Depolama Yerleşkesi”nde mi depolanması öngörülmektedir? Söz konusu nihai nükleer atık sahası depremsellik riski analiz edilmiş midir?

- 6) Nihai atığın taşıma ve muhafazasının maliyeti ne olacaktır? Nihai atığın kaç yıl muhafaza edilmesi gerekmektedir? Nihai atığın taşınma ve saklanma süreçlerinde sorumluluk ve kontrol kimde ve hangi kurumlarda olacaktır?
- 7) Akkuyu NGS'nin soğutma suyunun deşarj aşamasında yüksek olması nedeniyle Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nde Akdeniz'in sıcaklığının 35 dereceyle sınırlayan maddede değişiklik yapılmak istendiği doğru mudur? Bu durumda değişecek Akdeniz ekosisteminin yaratacağı biyoçeşitlilik riski için bir değerlendirme çalışması yapılmış mıdır?
- 8) Akkuyu NGS soğutma suyu 28 derecenin üzerine çıkmaması gerekirken, 2022 yılı ağustos ayında deniz suyu sıcaklığı 30,5 dereceye çıkmış olup, bu yıl deniz suyu sıcaklığının daha da yükseleceği projeksiyonları varken, Akkuyu NGS 30 dereceyi aşan deniz suyu sıcaklığıyla nasıl çalıştırılacaktır?
- 9) Akkuyu NGS'ye yakıt sevkiyatı hangi yoldan yapılacaktır? Eğer İstanbul Boğazı kullanılacaksa kaza ve deprem riski konusunda bir eylem planı hazırlığı var mıdır?
- 10) Ülkemize geleceği söylenen nükleer yakıtların nerede saklanacağı, kimler tarafından gözetlenip güvenliğinin sağlanacağı ETKB ve ilgili kuruluşlara bildirilmiş midir?
- 11) Nükleer Düzenleme Kurumu Kanununa göre santralin sahibi ve işletmecisi Rusya'nın üstleneceği sorumluluk tutarı sadece 300 milyon Euro olup, santralin olası zararı bu teminatın yaklaşık 3000 katı olacağından geri kalan risk tutarının nasıl karşılanması planlanmaktadır?
- 12) Nükleer yakıtları hazırlayan firmanın, teslim alan kuruluşun ve nükleer yakıt taşıyan geminin Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının güvelik standartlarına göre sertifikaları var mıdır?